

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7. Vtrum angeli possint esse ministri sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

nam si baptizet cum solemnitate, quam si sine solemnitate, vel invidetur solum excusare baptizantem sine solemnitate. Et est ratio dubia: quia in litera hac nulla fit mentio de solemnitate, & consequenter videtur excusari, utroque modo baptizans, dummodo baptizet ut subveniat necessitatem patienti in casu, in quo laicus possit sic enim in litera dicitur. In oppositum autem est, quod ab auctore dicitur in 4. sentent. de baptizante cum solemnitate.

etiam posset laicus baptizare: sic enim patet, quod non exhiberet se ministrum ecclesiae, sed subueniret necessitatem patienti: secus est autem in alijs sacramentis, quae non sunt tantae necessitatis, sicut baptismus, ut infra patebit.

ARTICVLVS VII.

vtum angeli possint sacramenta ministrare.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur quod angeli possint sacramenta ministrare. Quicquid enim potest minister inferior, potest & superior: sicut quicquid potest diaconus, potest sacerdos, sed non conuertitur: sed angeli sunt superiores ministri in ordine hierarchico, quam et quicumque homines, ut patet per Dionys. in lib. Coelest. hierar. ergo cum homines possint ministrare in sacramentis, videtur quod multo magis angeli.

¶ 2. Præter. Homines sancti assimilantur angelis in celo, ut dicitur Matth. 22. sed aliqui sancti in celo existentes, possunt ministrare in sacramentis: quia character sacramentalis est indelebilis, ut dictum est. Ergo videtur, quod

ne actus excusatur a mortali, quoniam administratio exciens ab indigne, habet rationem mortalis, pro quanto exit ab agente, & non aliter, ut in litera patet. Ex hoc enim fit, ut quia administratio huiusmodi non exit ab agente proprio (hoc est ministro ex officio) non exeat etiam cum culpa mortali. Et propterea dicendum est, quod administratio sacramenti ab indigno ministro ex officio, est mortale ex suo genere, si ex claritate verborum excludenda sunt obiectiones: si tamen absolute dicatur, quod indigni administratio est peccatum mortale ex suo genere, verum dicitur, quoniam subintelligitur a proprio ministro.

etiam angeli possint in sacramentis ministrare.

¶ 3. Præter. Sicut supra dictum est, * diabolus est caput malorum, & mali sunt membra eius: sed per malos possunt ministrari sacramenta. ergo videtur quod etiam per demones.

SED CONTRA est, quod dicitur Hebr. 5. Omnis pontifex ex hominibus assumptus, per hominibus constituitur in his, quae sunt ad Deum: sed angeli boni, vel mali non sunt ex hominibus. ergo ipsi non constituentur ministri in his, quae sunt ad Deum, id est in sacramentis.

RESPON. Dicendum, quod (sicut supra dictum est) tota virtus sacramentorum a passione Christi deriuatur, quae est Christi, secundum quod est homo: cui in natura conformantur homines, non autem angeli, sed potius secundum passionem dicitur modico ab angelis minoratus, ut patet Hebr. 2. & ideo ad homines pertinet dispensare sacramenta, & in eis ministrare, non autem ad angelos: sciendum tamen, quod sicut Deus virtutem suam non alligauit sacramentis, quin possit sine sacramentis effectum sacramentorum conferre, ita etiam virtutem suam non alligauit

q. præcar. 5
Nec obstat obiectio de adulterio, & huiusmodi, quoniam conditio agentis in hoc sacrilegio concurrit, ut pars integralis rationis formalis peccati mortalis ex suo genere: ita quod sicut ad rationem furti non sufficit, quod sit acceptio rei alienae, sed oportet, quod sit inuito domino, ita ad tale sacrilegium non sufficit, quod sit administratio ab homine malo, sed exigitur, quod sit etiam a ministro ex officio, ut sic. Et ratio est assignata in litera: quia sanctis ministerijs, non nisi sanctus conuenit minister, qui, per se loquendo, non est nisi minister ex officio.

q. præsent. ar. 1.

Super Quaestione sexagesima quarta articulum septimum.

IN titulo est sermo de angelis quo ad naturam, siue boni, siue mali sint. Et rursus est sermo de potestate ordinaria, hoc est, an secundum communem ordinem instituti a Deo, angeli possint ministrare sacramenta.

In corpore articuli, quatuor sunt. Primo respondetur quaestioni. deinde ad bonitatem doctrinae, tractatur de potestate delegabili ipsis angelis: ubi tria dicuntur, ut patet.

Quo ad primum, conclusio est: angeli non possunt ministrare sacramenta. Probatur: Tota virtus sacramentorum deriuatur a Christo patiente, ergo ad homines & non ad angelos pertinet ministrare sacramenta. Consequentia probatur ex duobus. Primo, ex dissimilitudine naturae: quia scilicet Christo homines non angeli assimilantur in natura. Secundo, quia Christus patientis in quantum patientis, fuit minor angelis: minister autem non debet esse maior in principali agente, ut contingeret in proposito, si sancti angeli essent ordinarij ministri Christi patientis. Secunda conclusio est, quod potest conferri angelis, quod administrant sacramenta. Probatur, quia Deus non alligauit virtutem suam ministris ecclesiae, sicut nec sacramentis. Tertia conclusio est de exercitio administrationis sacramentorum a bonis angelis: Si administrarent sancti angeli sacramentum aliquod, deberet haberi pro uero sacramento. Probatur: quia sancti angeli sunt nuntij ueritatis. Quarta est: Si demones aliquid huiusmodi facerent, habendum esset pro falso: quia sunt spiritus mendacij.

Aduerte hoc in loco, quod circa primam conclusionem Scotus in 4. sentent. distinct. 6. q. 1. opinatur oppositum, tenens quod omne in proposito intellectuale naturae potest sacramentum aliquid conferre, sicut baptismum. Et ratio sua est: quia potest abluere

qua hominem proferendo verba debita, & habere intentionem faciendi quod facit ecclesia: haec enim tria requiruntur & suffi- cient ad ministrum, & haec omnia potest angelus in assumpto corpore exercere.

¶ Rationabilior autem Auctoris positio, ex allatis in litera inue- nitur: fundata enim est super auctoritate Apostoli ad Hebraeos 5. ubi pontificem omnem hominem declarat. unde magnum argu- mentum assumitur ad propositam, quod si maximum mini- sterium ecclesiae soli homini conuenit, ita quod angelis denega- tur (quale est pontifi- ficatus) multo magis minima ministe- ria ecclesiae angelis denegabuntur. Funda- tur & super ratione, qua ministri debent assimilari principali agenti Ratio autem Scoti deficit in hoc manifeste, quod ego uoce utitur locutio- ne. Locutio enim re- quisita ad ministrum sacramenti, est actus uitalis loquentis: lo- cutio autem angeli in corpore assumpto, est motus corporis non uocatus, ut patet. Potest quoque di- ci, quod deficit in alio, scilicet quod ap- plicatio sacramenti debet fieri per instru- mentum coniunctum primo, & mediante illo per instrumen- tum separatum, quod hic non haberet locum. Et quamuis hoc non multum uirgeat, pri- mus tamen defectus cogit. Et quia pri- mus defectus inueni- tur in omni supposit- to rationali extra hu- manam speciem, ideo oportet hominem esse, qui ministrat sacra- mentum. Et sic patet quod minor Scoti est falsa, uniuerse su- mendo rationem ver- borum: aut maior est falsa, si prolatio- nem uerborum sumat quouis modo prater principalem defectum prius dictum, scilicet quod oportet bapti- zantem esse Christi- num ministrum, ac per hoc Christo homine non maiorem, sed con- formem in natura.

ecclesiae ministris, quin etiam angelis possit virtutem tribuere mi- nistrandi in sacramentis. Et quia boni angeli sunt nuntij veritatis, si aliquod sacramentale ministe- rium a bonis angelis perficeretur, esset ratum habendum: quia deberet constare hoc fieri vo- luntate diuina, sicut quadam- pla dicitur angelico ministerio consecrata. Si uero daemones, qui sunt spiritus mendacij, ali- quod sacramentale ministerium exhiberent, non esset ratum ha- tum habendum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illud, quod faciunt homi- nes inferiori modo, scilicet per sensibilia sacramenta, quae sunt proportionata naturae ipsorum, faciunt angeli tanquam superio- res ministri superiori modo. Sci- licet inuisibiliter purgando, illu- minando, & perficiendo.

AD SECUNDUM dicendum, quod sancti, qui sunt in caelo, sunt si- milis angelis, quantum ad parti- cipationem gloriae, non autem quantum ad conditionem natu- raem, & per consequens neque quantum ad sacramenta.

AD TERTIUM dicendum, quod mali homines non habent, quod possint ministrare in sacramen- tis, ex hoc, quod per malitiam sunt membra diaboli & ideo non sequitur quod diabolus, qui est eorum caput, magis hoc possit.

ARTICULVS VIII.

Utrum intentio ministri requiratur ad perfectionem sacramenti.

AD OCTAVUM sic procedi- tur. Videtur quod intentio mi- nistri non requiratur ad perfe- ctionem sacramenti. Minister enim in sacramento instrumen- taliter operatur: sed actio non perficitur secundum intentionem instrumenti, sed secundum inten- tionem principalis agentis. ergo intentio ministri non requiratur ad perfectionem sacramenti.

¶ 2 Præter. Non potest homini esse nota intentio alterius. Si igitur intentio ministri requira- tur ad perfectionem sacramen- ti, non posset homini ad sacra- mentum accedenti esse notum, quod sacramentum suscepisset:

¶ unica conclusio: Intentio ministri conuenit ad perfectionem sacramenti. Probatur: quando aliquid se habet ad multa, oportet quod determinetur ad unum, ut illud fiat: sed ea quae aguntur in sacramentis, se habent ad multa, nisi per intentionem ministri determinentur ad unum. ergo &c. Processus totus cla- re patet in litera. Et confirmatur: quia uerba sacramentalia exprimentur ministri intentionem.

¶ 3 Præter. Intentio hominis non potest esse ad id, circa quod non est attentus: sed aliquando illi, qui in sacramentis ministrant, non attendunt ad ea, quae dicunt, uel faciunt, alia cogitantes. ergo se- cundum hoc non perficeretur sacramentum, propter intentionis defectum.

SED CONTRA est, quod ea quae sunt præter intentionem, sunt casualia: quod non est dicendum de operatione sacramen- torum. ergo sacramenta requirunt intentionem ministri.

RESPON. Dicendum, quod quando aliquid se habet ad multa, oportet quod per aliquid deter- minetur ad unum, si illud effici de- beat. Ea uero quae in sacramentis agunt, possunt diuersimode agi, sicut ablutio aquae, quae fit in bap- tismo, potest ordinari & ad mū- ditiam corporalem, & ad sanita- tem corporalem, & ad ludum, & ad multa alia hominum: & ideo oportet, quod determinetur ad unum, ad sacramentalem effe- ctum per intentionem abluentis. Et hæc intentio exprimitur per uerba, quae in sacramentis dicuntur, pura cum dicit, Ego te bap- tizo in nomine Patris, &c.

AD PRIMUM ergo dicen- dum, quod instrumentum inani- matum non habet aliquam inten- tionem respectu effectus, sed loco intentionis est motus, quo mouetur a principali agente: sed instru- mentum animatum (sicut est mi- nister) non solum mouetur, sed et quodammodo mouet seipsum, in quantum, sua uoluntate mouet membra ad operandum: & ideo requiritur eius intentio, qua se subijciat principali agenti, ut scilicet intendat facere, quod facit Christus & ecclesia.

AD SECUNDUM dicendum, quod circa hoc est duplex opinio. Qui- dam enim dicunt, quod requiritur mentalis intentio in mini- stro, quae si desit, non perficitur sacramentum: sed hunc defectum in pueris (qui non habent inten- tionem accedendi ad sacramen- tum) supplet Christus qui interius baptizat: in adultis autem, qui in-

re patet in litera. Et confirmatur: quia uerba sacramentalia exprimentur ministri intentionem.

¶ In responsione ad secundo nota primo nouit pro claritate literae, Auctorem referendo primam opinionem, nar- rare ipsam, primo quo ad hoc, quod requiritur mentalis intentio, ita quod si desit, non perficitur sacramentum: secundo, quo ad hoc, quod stante casu quo huiusmodi imperfec- tio sacramenti accideret (siue adultus siue puer esset, qui sacramentum sic defectuosum suscipit) supplementum alium de fortitudine, & puer quidem a Christo, adultus autem ex propria fide & deuotione. Postea reprehendit Auctor hanc opinionem: quia non potest saluare supplementum char- acteris.

¶ A iure secundo, quod altera opinio ibidem subiuncta, & approbata, non est intelligenda, ut uerba sonant: puta quod non requiratur in ministro intentio propria mentalis, sed sufficit intentio ecclesiae per uerba expressa, quaequid intendat ipse minister interius: hic enim sensus contradicit expressae doctrinae Auctoris in ultimo huius questionis articulo dicentis, quod si minister non intendat sacramentum conferre, talis pueritas tollit ueritatem sacramenti, & inferius in quaest. 59. art. 7. ad se- cundum dicentis, Si in adulto de esset intentione suscipiendi sacramentum, esset re- baptizandus, sed sensus huius litterae ex- pressae, ad quod loquitur Auctor sumedus est. Aduertendum est enim quod haec omnia dicuntur hic pro solutio- ne difficultatis motae in argum. scilicet mentalis intentio ministri exigere, in uerbis esse certius se esse uere baptizatum: ad haec, certitudinem nostram

Sup. q. 60. ar. 8. co. & 4. di. 6. q. 1. ar. 2. q. 1. & di. 7. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 3. & di. 8. q. 2. ar. 4. q. 1. ad 1. & di. 30. q. 4. ar. 3. ad 3.

¶ Super Questionis sexagesimae quartae, articulum octauum.

¶ Titulus clarus est. ¶ In corpore